

Aleksandra Cofta-Broniewska

Narkowo, gm. Dobre, woj.
włocławskie. Stanowisko 9

Informator Archeologiczny : badania 19, 26-27

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przebadano łącznie 90 m². Badania pozwoliły stwierdzić istnienie przekształceń neolitycznej warstwy kulturowej i obiektów przez późniejsze nawarstwiania /w malejącym stopniu wczesnośredniowieczne/.

Wykop 12 usytuowano w poprzek zewnętrznego wału i fosy na południowym skłonie wzgórza celem uchwycenia skrajnej konstrukcji obronnych. Stwierdzono, iż wał ma u podstawy ok. 4 m szerokości i bardzo niewielką wysokość /30 cm/. W jego szczycie zlokalizowano resztki spalonej lekkiej konstrukcji drewnianej /?/ oraz ślad po dużym słupie. Fosa w kształcie litery V miała ok. 100 cm szerokości /na głębokości 50 cm/ i sięgała do poziomu 170 cm od powierzchni ziemi. Wypełnia ją spalenizna /węgielki drzewne/. Na zewnątrz konstrukcji obronnych odkryto okrągłą jamę /obiekt nr 13/ o śr. ok. 80 cm i gł. 120 cm, pozbawioną materiałów. Materiał archeologiczny /dominuje neolityczny/ wystąpił głównie po wewnętrznej stronie wału. Znalaziono tu fragment glinianego, nieokreślonego przedmiotu walcowatego.

Wykop 13 założono w wschodniej części stanowiska na terenie międzywału /podobnie wykop 14/. Na głębokości 30 cm zlokalizowano obiekty nr 9 i 10. Obiekt nr 9 jest lekko owalną jamą o smuszczonym dnie i wymiarach 160 x 130 cm. Sięga do gł. 60 cm. Wypełnisko stanowi ciemny less z neolitycznym materiałem /w tym fragment amforki/, gładkami polepy, węgielkami drzewnymi, przepalonymi kostkami. Dno posiada formę misy. Obiekt nr 10 ma w przekroju pionowym kształt lekko trapezowaty. Wymiary: 80 cm u stropu i 140 cm u dna /średnicy/ oraz 90 cm głębokości. Wypełnisko stanowi intensywnie czarna ziemia z dużą ilością polepy, węgielków drzewnych, dużymi fragmentami ceramiki neolitycznej /w tym fragment ucha nasa lunata/, zmieszana z warstwami jaśniejszego lessu w części przydannej /stożek zasypowy/.

Wykop 14 założono w sąsiedztwie 13-go. Na głębokości 20-30 cm natrafiono na trzy skupiska ceramiki neolitycznej i materiał krzemiany /w tym: dwa drapacze, fr. stektery czterociennej, fr. widrowca/ oraz na zabytki metalowe: sprzączkę i dwa noże /wczesnośredniowieczne?/. Obiekty nr 11 i 12 w postaci okrągłych jam zlokalizowano na głębokości 50 cm. Obiekt nr 11 miał ok. 100 cm średnicy, zaś nr 12 ok. 80 x 100 cm. Jama nr 12 ma 80 cm głębokości, natomiast 11 jest płytsza /sięga do poziomu 50 cm/. Kształt den w obu przypadkach jest ten sam, tj. forma misy. Wypełnisko zawierało mielczony materiał neolityczny.

Wykop 15 założono w celu dokończenia eksploracji wypełniska obiektu nr 1 odkrytego w trakcie prac w poprzednim sezonie wykopaliskowym. Zarzy jamy pojawił się na głębokości ok. 50 cm. Jej średnica osiąga 130 cm, gł. 130 cm. Materiał występował bardzo obficie. Znalaziono liczne fragmenty ceramiki, zabytki krzemienne, polepę - datowane na neolit. Wypełnisko obfituje w węgle drzewne, śladowo występują przepalone kostki. Jama ma kształt dużej, głębokiej misy. Aż prawie do dna sięga cylindryczny wkop o śr. ok. 40 cm wypełniony białą gliną.

Układ warstw na stanowisku jest typowy dla lessu:

- 1/ humus współczesny, less zbielcowany, warstwa wymywania, szarobrunatna,
- 2/ warstwa przejściowa między glebą a podglebieniem,
- 3/ warstwa intensywnego wymywania, rudobrunatna,
- 4/ warstwa słabego wymywania, jasnobrunatna,
- 5/ żółty lessowy cielec.

Wśród materiału archeologicznego zdecydowanie dominuje /ilościowo/ neolityczny, kultury pucharów lejkowatych. Wszystkie odkryte jamy należy wiązać z tą kulturą, z jej fazą poklasyczną. Sporadycznie znajdowano zabytki datowane na wczesny okres epoki brązu /w warstwie kulturowej/. Materiał wczesnośredniowieczny jest ilościowo i świadczy o małej intensywności osadnictwa z tego okresu /grodzisko refugialne?/.

Badania będą kontynuowane.

MOROCZYN, gm. Hrubieszów
woj. zamojskie
Stanowisko 25

patrz
okres wpływów rzymskich

NARKOWO, gm. Dobrze
woj. wrocławskie
Stanowisko 9

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw
w Poznaniu

Badania prowadził Zespół Badań Kujaw pod kierunkiem doc. dr hab. Aleksandry Cofty-Frontowskiej. Finansował Uniwersytet Warszawski. Drugi sezon badań. Osady ludności kultury pucharów lejkowatych i lżejszej.

Badania skoncentrowały się na osadzie ludności kultury lżejszej. Ogółem przebadano 228 m² rejestrując 38 obiektów /w tym 25 dołków postępowych/ oraz ponad 1.000 fragmentów ceramiki i zbiory innych źródeł ruchomych /kamiennych, krzemiennych, polepy i kości/. W południowej części zaobserwowano nawarstwianie się osadnictwa lżejszego na pucharowe.

Rozszerzono zakres informacji charakteryzujących osadnictwo ludności kultury pucharów lejkowatych. Stwierdzono w zdobnicztwie ceramiki wyraźne wpływy ugrupowań późniejszych tej kultury. Wstępnie można zawęzić datowanie tej osady do faz od II do IIIA podziału fazowego kultury pucharów lejkowatych na Kujawach.

Drugą fazę zasiedlenia stanowiska tworzyło osadnictwo ludności kultury łużyckiej z początkowego horyzontu rozwoju tej kultury /III okres epoki-brązu/. Sezon rozszerzył zakres posiadanych informacji, ugruntowując ustalenia dotyczące chronologii i genezy związków tej ludności /por. informator za sezon 1984/. Jest to stylizyka bez amfor, dzbanów i kubków, bezzdobna, jedynie z listwami plastycznymi, bezguzowa.

Badania zakończono.

NOWY MŁYN, gm. Brześć Kujawski
woj. włocławskie
Stanowisko 6

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził dr Ryszard Grygiel. Finansowali: WKZ we Włocławku, Urząd Miasta i Gminy w Brześciu Kujawskim oraz MAIE w Łodzi. Kontynuacja badań z 1984 roku. Osada kultury pucharów lejkowatych - faza wiórecka grupy wschodniej według K. Jążdżewskiego.

Przebadano dalszych 285 m² powierzchni stanowiska /łącznie po dwóch sezonach 880 m²/, na której zarejestrowano liczne materiały ceramiczne, krzemienne i kamienne, zalegające luźno w warstwie oraz obiektach kulturowych. Przebadano dotychczas dwie koncentracje materiałów w obrębie osady, której ogólny zasięg obliczony jest na 2 ha. Wśród materiałów ruchomych na uwagę zasługują m. in. całkowicie zachowana miniaturka topora z guziczkowatym obuchem i liczne importy z krzemienia wotyńskiego. Z obiektów kulturowych pochodzi większa ilość, niżeli to stwierdzono w roku ubiegłym, kości zwierzęcych oraz węgle drzewne, która w trzech wypadkach pozwoliła ustalić chronologię bezwzględną materiałów za pomocą metody C14.

Materiały przechowywane są w zbiorach MAIE w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

OBKAS, gm. Kamień Krajeński
woj. bydgoskie

patrz
wczesne średniowiecze

OLCHOWO, gm. Zagórów
woj. konińskie
Stanowisko 9

Muzeum Okręgowe
w Koninie

Badania prowadził mgr Krzysztof Gorczyca. Finansowało Muzeum Okręgowe w Koninie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych, osada kultury łużyckiej, osada nowożytna.

Stanowisko położone jest w dolinie Warty na południowy zachód od opuszczonej posesji nr 3, na zachód od cypła częściowo zalesionej wydmy. Badania miały charakter ratunkowy ze względu na głęboką orkę pod zalesieniem.

Zakończono 4 wykopy sondazowe o łącznej powierzchni 40 m². Zarejestrowano 10 obiektów o charakterze dołków posłupowych bez czytelnego układu. Materiał w niewielkiej ilości zebrano głównie z warstwy I. Duża ilość wkopów nowożytnych pozwala przypuszczać, że stanowisko w większej części zostało już zniszczone.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania zakończono.

OPATOWICE, gm. Radziejów
woj. włocławskie
Stanowisko 3

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistoryi
Zespół Badań Kujaw

Badania prowadził Zespół Badań Kujaw pod kierunkiem doc. dr hab. Aleksandry Cofty-Broniewskiej. Finansował UJ /program RIII8/. Trzeci sezon badań. Osady kultur: pucharów lejkowatych i amfor kulistych. Ślady osadnictwa kultury łużyckiej.

Obiekt położony jest na szczycie kulminacji w radziejowako-opatowickim cyklu wzgórz morenowych /tzw. wzgórze Prokopiaka/.

Kontynuowano eksplorację w dwu wykopach z roku 1984 /I/84 i II/84/, wytyczając nadto pięć nowych /IV/85 - VIII/85/, o łącznej powierzchni 115 m².

Do najłatwiejszych osiągnięć zaliczyć wypada następujące obserwacje.

1. Potwierdzono wcześniejszą /1984 r. / interpretację obiektu 1 /"rowu"/ jako fosy, otaczającej stosunkowo